

Schelde nieuwsbrief

IN DIT NUMMER

GELUIDSGOLVEN DOOR- KLIEVEN WESTERSCHELDE

Het computernetwerk ACME kan nu ook in de geulen metingen verrichten. Weer een stap in de goede richting voor de veiligheid op de Westerschelde.

pag. 4

DEURGANCKDOK

Het nieuw aan te leggen Deurganckdok in de haven van Antwerpen ligt in een Vogelrichtlijngebied. Een beheercommissie houdt de daardoor vereiste natuurcompensaties in de gaten.

pag. 6

RUBRIEKEN

Inspiratiebron Schelde:
Scheldewijding Doel

pag. 3

Scheldemonitor:
Vogeltellingen

in het estuarium

pag. 5

ScheldeNieuws

pag. 7

Wonen en werken
aan de Schelde:

Bijna 90 jaar aan de
Schelde wonen

pag. 8

De Schelde, een toeristenstroom

"Daar is de lente, daar is de zon, bijna – maar ik denk dat ze weldra zal komen –, de Phallus impudicus staat al in bloei en de blaadjes krijgen bomen ..."
Het door Jan de Wilde bezongen lentegevoel zit weer in de lucht en samen met de zon komen de mensen naar buiten. De zoektocht naar ontspanning, rust, maar ook vertier leidt velen naar plekjes natuur én naar steden.
De Schelde combineert beide en biedt dus een stroom aan ontspanningsmogelijkheden!

Visserijfeesten in Breskens

TE LAND

De Schelde laat zich prima met de auto verkennen. Er zijn een aantal autoroutes uitgetekend die vertrekken aan de bron en u begeleiden tot aan de monding. Via andere routes doorkruist u een bepaalde streek in de nabijheid van de Schelde. Verkiest u een meer actieve verkenningstocht? Dan behoort een fietstochtje of een fikse

wandeling zeker tot de mogelijkheden. Zelfs voor de sportieve rolschaatser en mountainbiker vormt de Schelde een uitstekend decor. U kan deze activiteiten op eigen houtje uitvoeren of opteren voor een begeleide tocht. Voor modderkruipers die graag een stevige wandeling maken in een ruig natuurgebied met unieke zoutwaterplanten en

zeldzame vogelsoorten, zijn er regelmatig begeleide excursies in het Verdrongen Land van Saeftinghe en in het Zwin. Hierbij is het verstandig om niet uw zondagse pak aan te trekken. Onze warm-weerschaatsers kunnen een aantal inline-skate-routes afrollen op rustige polderwegen met glad oppervlak. Langs de Schelde is een keur

Fietsers te St. Amands

aan fietsroutes uitgestippeld, zowel langs de Vlaamse als de Nederlandse oevers. Zo brengt een fietsroute u van Temse naar Schellebelle waarbij u regelmatig de Schelde oversteeft, gebruikmakend van de fiets- en voetveren. Aan de Zeeuws-Vlaamse Scheldeoever liggen vele kilometers fietspad met uitzicht op de Schelde. Fietsers kunnen zo genieten van de zon, de natuur en de passerende schepen. Wie naast de benen ook de geest scherp wil houden, kan zich inschrijven voor een

Een van de vele veerpontjes

heuse zoektocht. Nog tot 30 september 2003 kan u deelnemen aan een fietszoektocht georganiseerd door Afdeling Natuur van de Vlaamse Gemeenschap. De Antwerpse stedelijke milieudienst laat u naar jaarlijkse gewoonte een Antwerpse wijk al speurend verkennen. Dit jaar staat 'het Eilandje' in de schijnwerpers. In Terneuzen bestaat het voorname om evenals vorig jaar in de zomer een beeldenroute langs de Scheldedijk uit te zetten. Kunstminnaars kunnen hun hart ophalen: u kunt de beeldhouwers geïnspireerd door de Schelde live aan het werk zien in hun tent aan de

dijk bij het stadhuis. Dit evenement is nog in voorbereiding.

TER ZEE

Diegenen die zich letterlijk willen laten meevoeren door de Schelde kunnen kiezen voor een georganiseerd boottochtje of de roeispanten zelf ter hand nemen. De vzw Scaldisnet bijvoorbeeld heeft een ruim gamma aan boottochten waarvan u individueel of in een groep kan deelnemen. Zelfs een boot huren voor meerdere dagen is mogelijk. Voor de liefhebbers van zeilschepen vindt van 14 tot 17 augustus het Small Sail Festival in Vlissingen plaats. Op de

Voor meer informatie kan u onder meer terecht bij:

Toerisme

Provincie Oost-Vlaanderen, Toerisme Oost-Vlaanderen, W. Wilsonplein 3, 9000 Gent, tel. +32 (0)9-2677020, fax +32 (0)9-2677199, e-mail: toerisme@oost-vlaanderen.be, website: www.tov.be
Provincie Antwerpen: www.tpa.be
Bureau voor Toerisme Zeeland, Postbus 123, 4330 AC Middelburg, tel. +31 (0)118-659965, fax +31 (0)118-659966, e-mail: vvvzld@zeelandnet.nl, website: www.vvvzeeland.nl
VVV Zeeuws-Vlaanderen, Markt 11-13, 4531 EP Terneuzen, tel. +31 (0)115-621022, fax +31 (0)115-621111, e-mail: info@vvvzvl.nl, website: www.vvvzvl.nl

Fietszoektocht

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Natuur, Copernicuslaan 1 bus 7, 2018 Antwerpen.
Tel: +32 (0)3-2246275, fax +32 (0)3-2246087 of via e-mail: natuur.ant@lin.vlaanderen.be

Wandeltochten:

Argus wandelboekje: Eiermarkt 8, 2000 Antwerpen.
Excursies in het Verdrongen Land van Saeftinghe, Bezoekerscentrum Emmadorp, Info en reserveringen op tel: +31 (0)114-633110
Excursies in het Zwin, info: Stichting Het Zeeuwse Landschap, tel. +31 (0)113-569128

Boottochten:

Vzw Scaldisnet: Centraal Boekingskantoor Boottochten, tel: +32 (0)53-729440, Fax: +32 (0)53-710810 of via e-mail: chb@scaldisnet.be, website: www.scaldisnet.be
Rondvaarten op de Westerschelde, Rederij de Festijn Breskens, info en reserveringen op tel: +31 (0)117-348665 of +31 (0)6-53225401; Rederij Denick, info en reserveringen op tel: +31 (0)115-648048 of +31 (0)6-53225401, www.denick.nl

Ballonvaarten:

Koninklijke Belgische Ballonvaartfederatie VZW, Montoyerstraat 1 bus 26 1000 Brussel.

Evenementen

www.scheldejazz.nl
www.havenfeesten-terneuzen.nl
www.visserijfeesten.nl
www.zomervanantwerpen.be

Westerschelde organiseren rederij de Festijn en rederij Denick regelmatig excursies vanuit Breskens. Op het kanaal van Gent naar Terneuzen kunt u een rondvaart maken aan boord van de 'Stad Terneuzen'. Dit is goed te combineren met een begeleid bezoek aan het sluiscomplex 'het Portaal van Vlaanderen' en de basculebrug in Terneuzen. In de zomermaanden varen in heel Zeeland veerponten van weleer opnieuw voor fietsers en voetgangers. Aldus is een ronde van Zeeland mogelijk via het 'Rondje met het Pontje'. Een interessante optie is om bijvoorbeeld de oude veerdienst Terneuzen-Hoedekenskerke te combineren met een ritje in de historische stoomtrein Hoedekenskerke-Goes en een bezoekje aan de markt in Goes. Op 29 mei wordt een speciale stoomtreindag georganiseerd.

EN IN DE LUCHT

De Schelde vanuit vogelperspectief? Ook dat kan! Een aantal gemeenten en steden gelegen aan de Schelde pakken jaarlijks uit met ballonmeetings. In Temse kan u tijdens het evenement 'Temse in de Wolken' de Schelde met een luchtballon verkennen. Bij de Koninklijke Belgische Ballonvaartfederatie VZW kan u ook steeds terecht voor informatie rond ballonvaarten in de Scheldestreek.

DE F VAN FOLKLORE EN FESTIVALS

De Schelde heeft doorheen de geschiedenis een hele evolutie doorlopen. Hoe de vissers aan het werk gingen in de vorige eeuwen kan u onder meer gaan bekijken op het folklorefestival te Mariekerke in de vierde week van juni. Ook in het Scheepvaartmuseum van Baasrode wordt u ondergedompeld in de rijke geschiedenis van deze stroom. Dat de Scheldenaren weten wat feesten is kan u aan den lijve

ondervinden op de talloze festivals. Zo is er het de Zomer van Antwerpen (zomermaanden), het palingfestival te Mariekerke (7-9 juni), het Scheldejazzfestival (12-15 juni) en de Havenfeesten (27,28 en 29 juni) in Terneuzen, de Visserijfeesten (9 en 10 augustus) in Breskens, de Mossel-feesten (30 en 31 augustus) in Philippine, het Candela festival in Antwerpen (augustus) en de Scheldefeesten in Baasrode (september).

... EN DE G VAN GASTRONOMIE

Al deze openluchtactiviteiten maken dat u 's avonds moe maar voldaan neerstrijkt op een terrasje, waar u met zicht op de Schelde geniet van een streekbiertje eventueel begeleid door een streekgerecht. Ook de innerlijke mens wordt door de Schelde in de watten gelegd! (IV en MdB)

Uitzicht op de schorren van de Schelde

Gebed voor de Scheldewijding

Laat ons bidden, Almachtige God en Vader, die alle schepselen gemaakt hebt tot Uw verheerlijking en tot nut van de mensen, wij smeken U: gewaardig U deze Scheldestroom, verkeersweg voor de schepen, alsmede onze parochie Doel, aan deze stroom ontstaan, te zegenen en al Uw kinderen hier aanwezig te beschermen door Uw liefdevolle voorzienigheid, opdat al Uw dienaren die op deze Scheldestroom varen of zijn schoonheid bewonderen, volgens Uw wet mogen leven en voortgaan langs de weg van Uw geboden.

*Mogen wij allen op gelukkige wijze
het Hemels Vaderland bereiken.
Door Christus onze Heer.
Amen.*

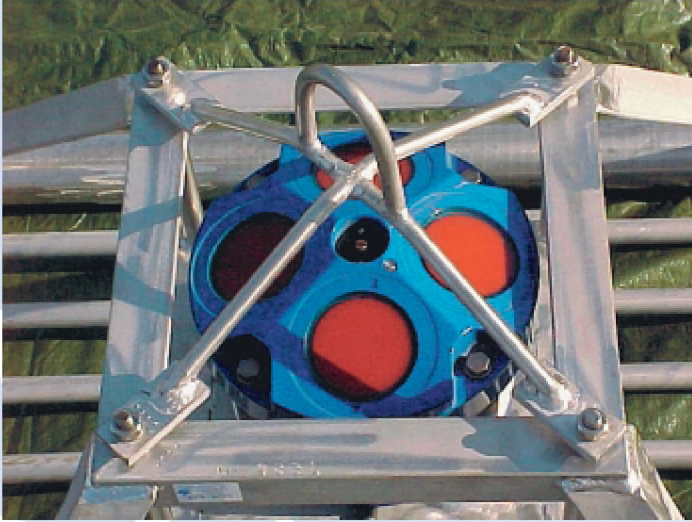
De volgende Scheldewijding in Doel heeft plaats op
10 augustus 2003 (IV)

INSPIRATIEBRONSCHELDE

Geluidsgolven doorklieven Westerschelde

Computernetwerk onderwater

Misschien wist u het niet, maar draadloos onderwatercommuniceren is gemeengoed bij oceanologen. In diepe wateren, zoals oceanen, geeft dit weinig technische problemen, maar in ondiepe wateren en vooral in vaargeulen, zoals de Westerschelde, is dit veel lastiger. Sinds jaar en dag worden metingen verricht langs de zijkant van de vaargeul van vaste opstellingen zoals meetpalen. Juist de gegevens over stroomsnelheid en stroomrichting in de vaargeul – van groot belang voor de veiligheid – ontbreken. Het ACME-project moet het mogelijk maken dat er gemeten kan worden in een vaargeul.

ACME-meettoestel

In ondiep water is het vrijwel onmogelijk om een betrouwbare draadloze akoestische communicatieverbinding te maken. Iedere keer opnieuw, vaak om onverklaarbare redenen, mislukt de draadloze dataoverdracht vanuit het midden van een vaargeul naar de wal. Om dit probleem te lijf te gaan, is, in opdracht van Rijkswaterstaat Directie Zeeland, in 2001 het zogeheten ACME-project gestart, *Acoustic Communication network for Monitoring*

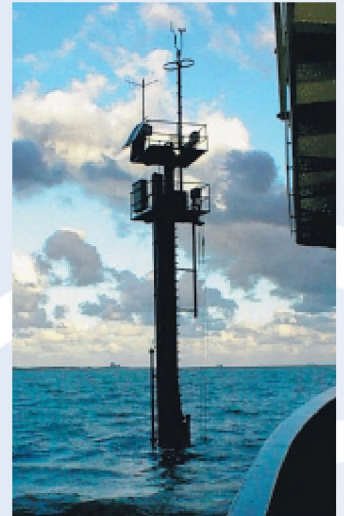

Effect op bijvoorbeeld zeehonden wordt nog onderzocht

underwater Environment in coastal areas. Deze technische operatie moet resulteren in 'on line' metingen in de vaargeul naar stroomsnelheid en stroomrichting. De gegevens worden vervolgens met akoestische signalen rechtstreeks doorgezonden naar een computer, verzameld, omgezet en in begrijpelijke informatie verspreid onder de vaarweggebruikers. Aldus hopen de ontwikkelaars bij te dragen aan een veiliger Westerschelde, vooral in havenmondingen. Er kan dan namelijk beter geanticipeerd worden op het sturen van grote schepen in de havens langs de Westerschelde.

HUIDIGE SITUATIE

De vaargeul veiliger maken is vooralsnog toekomstmuziek, want momenteel gebruikt Rijkswaterstaat een ander soort meetnet. Het meetnet ZEGE bestaat uit een klein aantal meetpalen langs de gehele Westerschelde aan de zijkant van de vaargeul. Deze zijn ingericht voor het verrichten van zogeheten '**hydro meteo metingen**'. Denk daarbij aan de waterstand, windsnelheid, golfhoogte en ook ecologische metingen naar chloride, vervuiling en troebelheid. Meten naast de vaargeul blijft echter behelpen, want het is dan niet mogelijk om de exacte stroomsnelheid te bepalen in het midden van de vaargeul, de plek waar juist de meeste schepen varen. Het consortium wil daar verandering in aanbrengen. Het kan daarbij putten uit een ruime ervaring en interna-

ACME-meetpaal

tionale inbreng. De deelnemers zijn Thalys uit Frankrijk, University of Newcastle uit Engeland, Orca Instrumentation uit Frankrijk, TNO uit Nederland en Rijkswaterstaat waarbij de Meetkundige Dienst uit Delft de coördinerende rol vervult. Het project wordt voor ongeveer de helft gefinancierd door de Europese Unie. De partners betalen de rest. Het project kost in totaal zo'n 3.500.000 euro.

PROEF IN DE WESTERSCHELDE

ACME is gestart 2001 en zal naar verwachting eind 2003 worden afgerond. Tijdens dit project zijn drie praktijkproeven uitgevoerd, één in Frankrijk bij Brest en twee in de Westerschelde. De laatste praktijkproef is een duurttest en loopt tot oktober. Tijdens deze test wordt de praktische toepasbaarheid getoetst. Hieruit moet blijken of de nieuw ontwikkelde codering van onderwatergeluid te gebruiken is. De actuele gegevens zoals stroomsnelheid en troebelheid worden door een meetpunt op de bodem van de vaargeul ingewonnen. De centrale computer verspreidt de informatie vervolgens naar de vaarweggebruikers en beheerders. In de

vaargeul zijn een aantal zenders als meetpunten in de vaargeul van de Westerschelde afgezonken en verankerd. ACME is gekoppeld aan het bestaande meetnet ZEGE. ZEGE meet variabelen als waterhoogte, watertemperatuur en windsnelheid op vaste meetposten. Door ACME te koppelen aan dit meetnet, kan men gebruik maken van de al aanwezige computers. De praktijkproeven hebben inmiddels uitgewezen dat het draadloze computernetwerk onderwater voldoet

aan de verwachtingen. Nu is het toch mogelijk een akoestisch signaal (ook in moeilijke omstandigheden) onder water te verzenden en dus ook vanuit een vaargeul.

ZEEZOOGDIEREN

Parallel aan het project ACME kijken onderzoekers in opdracht van het consortium ook naar het onderwaterleven. De vraag is "kunnen zeezoogdieren ongestoord door de Westerschelde blijven zwemmen of raken ze ontregeld

door de kunstmatige akoestische signalen?" Het doel is uiteraard om deze zwemmen- de vriendelijke zoogdieren te ontzien. Diverse onderzoeksinstituten, zoals Seacomar, dolfinarium Harderwijk en TNO zijn hierbij betrokken.

Als alles goed verloopt zal de Westerschelde, over enkele jaren een onderwatercommunicatienetwerk herbergen dat op een ecologisch verantwoorde manier de veiligheid van de Westerschelde verbetert. (BS)

Meer informatie:

Rijkswaterstaat, directie Zeeland
M. de Goffau, +31 (0)118-686416
m.dgoffau@dzl.rws.minvenw.nl

Scheldemonitor

Watervogels langs de Zeeschelde

Getijdenrivieren zijn van vitaal belang voor trekvogels, wintergasten en sommige broedvogels, zo ook het Schelde-estuarium. Maar hoe weerspiegelt dit internationale belang zich in aantallen vogels?

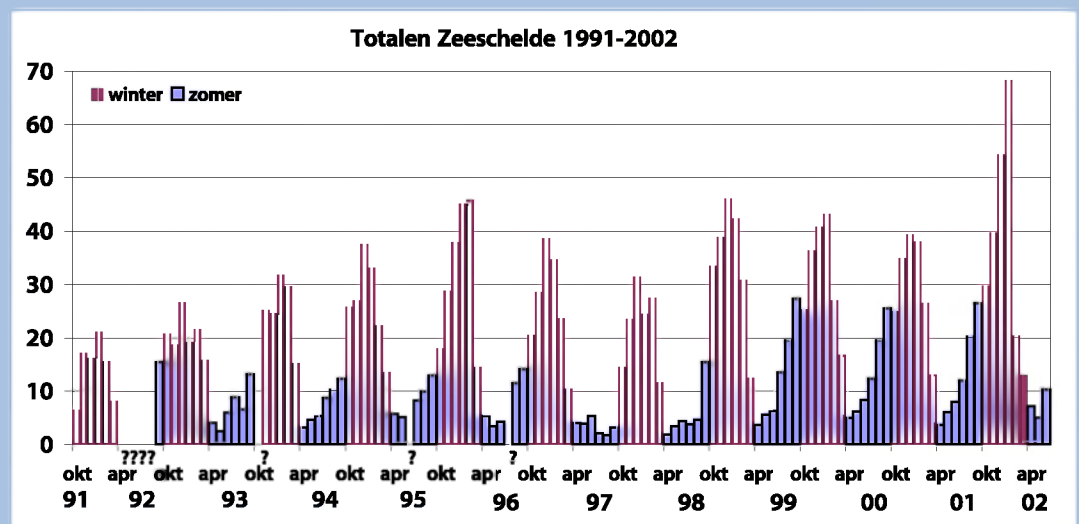
Al sedert 1991 telt het Instituut voor Natuurbehoud de watervogels in de Zeeschelde. Maandelijks wordt bij laagwater de volledige Zeeschelde in drie opeenvolgende dagen afgevaard. Voor de boten wordt beroep gedaan op de Administratie Waterwegen en Zeewezen van de Vlaamse Gemeenschap.

De eerste vijf telseizoenen vertoonden de wintermaxima een stijgende lijn. Daarna stabiliseerde het aantal overwinterende watervogels met maxima van om en nabij de 40.000. De winter 2001/2002 werd echter een echte uitschieter: de 54.430 watervogels in december 2001 waren reeds een recordaantal, maar dit werd in januari 2002 ruimschoots overschreden toen het instituut maar liefst 68.367 vogels noteerde. Ook de zomeraantallen nemen de laatste drie telseizoenen opvallend toe.

De verdubbeling in winteraantallen die plaatsvond tussen 1991 en 1996 is vermoedelijk een gevolg van de verbeterende waterkwaliteit, vermindering van de jachtdruk, maar ook van schommelingen in geografische populaties. De

steeds vroegere aanwezigheid van grote getallen wilde eend en wintertaling verklaart de toenemende zomeraantallen. Wat betekenen deze aantallen nu internationaal? Volgens de 'Ramsar-conventie' is een gebied van 'internationaal belang' als er regelmatig minstens 20.000 watervogels voorkomen of minstens 1 procent van de geografische populatie. De Zeeschelde voldoet voor

een aantal soorten aan beide criteria waaronder grauwe gans, kraakeend, wintertaling, tafeleend en pijlstaart. Deze internationale betekenis van de Zeeschelde als schakel voor watervogels die migreren langs de Noord-Atlantische trekroute noopt ons ertoe goed zorg te dragen voor het estuarium zodat we deze vogels kunnen blijven herbergen tijdens de trek- en wintermaanden. (IV)

Boottellingen langs de Zeeschelde: maandtotaal oktober 1991 - juni 2002

De moeizame inbedding van het Deurganckdok in een Vogelrichtlijngebied

In september 1999 startten de werken voor een nieuw containergetijdendok 'Deurganckdok' op de Antwerpse Linkerscheldeoever. Amper 9 maanden later, in juni 2000, lagen de werken echter al stil. De Raad van State had de bouwvergunning geschorst wegens procedurefouten. Dit euvel werd verholpen met een nieuwe bouwvergunning, maar in 2001 volgde een grotere hindernis: de Europese Commissie was misnoegd over het gebrek aan compensaties voor de schending van natuurwaarden. De Antwerpse Linkeroeverhaven valt namelijk bijna volledig samen met het Europees beschermde Vogelrichtlijngebied 'Schorren en polders van de Beneden-Schelde'. Hierdoor gaat verdere uitbouw van de haven ten koste van beschermd natuurgebied. Er volgde een nieuw arrest waardoor de werken meer dan een half jaar stillagen. Hoe werd het tij alsnog gekeerd?

De economische, financiële en maatschappelijke gevolgen van de stopzetting waren zo groot dat het Vlaams parlement besloot een **'validatiedecreet'** te bekrachtigen. Via dit decreet mag de Vlaamse regering, bij het verlenen van stedenbouwkundige en andere (milieu)vergunningen, uitzonderingen maken op de bestemmingen van de plannen van aanleg. Zo werd het risico op volgende stedenbouwkundige betwistingen uitgeschakeld.

Het decreet voorzorg bovendien in de realisatie van een aantal natuurcompensaties om verdere problemen met Europa te vermijden. Sindsdien zijn de werken hervat, maar wel onder toezicht van een beheercommissie die waakt over de natuurcompensaties.

NATUURCOMPENSATIES

Het natuurcompensatieplan is uitgewerkt in een resolutie en een protocol. Het protocol

beschrijft de realisatie en inrichting van terreinen die als natuurcompensatiezone zullen worden beheerd. De meeste compensaties zijn permanent. Anderen krijgen slechts tijdelijk een natuurbestemming ter compensatie van natuurgebieden die ook slechts tijdelijk hinder ondervinden van de werken. Het streefdoel is de instandhouding van internationaal beschermd vogelpopulaties en hun leefgebied.

Verder regelt het protocol de wetenschappelijke **monitoring** van het gebied. Een team van wetenschappers (Instituut voor Natuurbehoud) moet jaarlijks de toestand in kaart brengen van de bestaande en in te richten natuurgebieden. Zij kunnen eventueel suggesties geven voor bijstellingen, indien blijkt dat de natuurinrichting niet de verwachte resultaten geeft op de aanwezige vogelpopulaties.

BEHEERCOMMISSIE

Het protocol regelde ook de oprichting van een beheercommissie, die de uitvoering van de natuurcompensaties begeleidt, en de resultaten moet opvolgen en evalueren. Deze commissie zorgt ervoor dat de in het protocol gemaakte

Werken aan het Deurganckdok in volle gang

afspraken over taakverdeling, verantwoordelijkheid, financiering en timing nagekomen worden.

Indien nodig kan de beheercommissie op basis van de gegevens van de monitoring compensatiemaatregelen bijsturen of vervangen.

De beheercommissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest, het

Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, de gemeente Beveren, de erkende terreinbeherende natuurverenigingen en de plaatselijke landbouworganisaties.

Jaarlijks rapporteert de beheercommissie aan de Vlaamse regering en aan de Europese Commissie, die nauwlettend toekijkt op de realisatie van de aangekondigde natuurcompensaties.

VOGELRICHTLIJN

De Europese Richtlijn 79/409/EEG beoogt de instandhouding van alle natuurlijke in het wild levende vogelsoorten op Europees grondgebied.

VALIDATIEDECREET

"voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden", bekrachtigd op 14 december 2001.

RESOLUTIE

"betreffende de toepassing van de Richtlijn 79/409/EEG en 92/43/EG ter compensatie van grote infrastructuurwerken in de Westerschelde en Zeeschelde", goedgekeurd door het Vlaams parlement op 20 februari 2002.

PROTOCOL

ondertekend door het Vlaams Gewest, de Vlaamse Landmaatschappij, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, en de Intercommunale Maatschappij voor Haven-, Grond- en Industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeoevergebied op 21 juni 2002.

Installatievergadering van de beheercommissie

Paardenschor, één van de natuurcompensatieprojecten

Het in het leven roepen van een dergelijke beheercommissie is nieuw in Europa, en is belangrijk om, in overleg met de verschillende betrokkenen, tot een effectieve realisatie van de natuurcompensaties te komen. Ook in andere havens

wordt men immers geconfronteerd met deze problematiek. De verwachting is dan ook dat als de beheercommissie tot ieders tevredenheid haar werk doet, elders gelijkaardige commissies opgericht zullen worden. (KW)

Meer informatie:

Beheercommissie Natuurcompensaties Linkerscheldeoever

Katrien Weyn,

tel. +32 (0)3-5752685

katrien.weyn@lin.vlaanderen.be

S c h e l d e N i e u w s

WEBSITES

* ProSes

Na de nieuwsbrief is ook de website van ProSes gerealiseerd. Op www.proses.nl en www.proses.be vindt u belangrijke en overzichtelijk gestructureerde informatie over de Ontwikkelingsschets 2010, ProSes en het Overleg Adviserende Partijen (OAP). Neem regelmatig een kijkje en u blijft volledig op de hoogte van de vorderingen bij ProSes.

* Schelde InformatieCentrum

De website van het Schelde InformatieCentrum is sinds kort ook via de Belgische domeinnaam www.scheldenet.be te benaderen.

* Vogels

Geïnteresseerd in vogels: neem dan eens een kijkje op www.deltavogelatlas.nl.

NIEUWE PUBLICATIES EN BOEKEN

Het project Delta in Zicht heeft een handzame brochure uitgegeven 'Van Mozaïk naar Aquarel', over de toekomst van de Deltawateren. De projectgroep heeft een visie opgesteld voor de Deltawateren bekeken vanuit het water. De website www.deltainzicht.nl geeft uitgebreide informatie over het project en het vervolg. Het geheel is samengevat in de brochure. Exemplaren zijn op te vragen via het informatiecentrum van de provincie Zeeland, tel. +31 (0)118-631400.

ZEEWERINGEN

In 2003 zal het projectbureau Zeeweringen op vijf plaatsen langs de Westerschelde werken aan de dijkbekledingen. De informatiekrant

'Zeeweringen 2003' geeft een overzicht van de locaties en werken in 2003. Ook de website verschaft volop info: www.zeeweringen.nl. De krant is op te vragen bij het Projectbureau, Postbus 114, 4460 AC Goes, tel. +31(0)113-241370.

LAND IN ZICHT

Deze titel prijkt op het derde boekwerkje in de natuurhistorische reeks van de provincie Zeeland. Het gaat over de buitengewone waarden van de kuststrook buitengaats, het strand en de achterliggende duinen. Land in Zicht is te koop in de boekhandel voor € 5.60.

RUIMTE VOOR WATER

Zowel in Nederland als in Vlaanderen een actueel onderwerp. Het Vlaams Integraal Wateroverleg Comité bracht de brochure 'Ruimte voor water: bronnen van inspiratie' uit. De projecten in het rapport laten zien hoe integraal waterbeheer in Vlaanderen stilaan gestalte krijgt. U kunt de brochure bestellen via het Waterloket, tel. +32 (0)800-99004 of via email: waterloket@vmm.be.

VEGETATIEKARTERING POLDER KRUIBEKE-BAZEL-RUPELMONDE

De aanleg van het overstromingsgebied Kruikebe-Bazel-Rupelmonde is in volle gang. Dit gebied is één van de gebieden die in het kader van het Sigmapien worden ingericht als overstromingsgebied. Het Instituut voor Natuurbehoud te Brussel heeft een vegetatiekartering van de polder uitgevoerd. Bent u geïnteresseerd in dit rapport? Via bestellingen@instnat.be of tel. +32 (0)52-88882 kunt u nadere informatie inwinnen hoe dit rapport te bestellen.

“Elk half uur een ander panorama aan de Schelde!”

Joos bladert door zijn leven

Joos Tieleman (26 juli 1913) woont zijn hele leven in hetzelfde huis aan de Schelgedijk in Walsoorden. ScheldeNieuwsBrief viste herinneringen op uit een lang leven aan de Schelde.

Joos heeft zijn hele jeugd aan 'de zee', zoals hier de Schelde-oever wordt genoemd, doorgebracht. Hij ging soms wel vier keer per dag zwemmen. De Westerschelde krioelde van de mosselen: droogvallende platen en oevers zagen er soms letterlijk zwart van.

Post

Veertig jaar heeft Joos bij de PTT gewerkt. In zijn huis waren het postkantoor van Walsoorden en de telefooncentrale gevestigd, die hij samen met zijn vrouw Mien bemande. Ooit droeg hij postzakken naar de haven tijdens de crisisjaren '30. Later werd hij postmeester. In de oorlog verstopte Joos zijn illegale radio tussen de accu's van de telefooncentrale. Geen Duitser die het door had. Een werkrooster uit 1948 beschrijft de toenmalige 'slaap-waakdienst'. In een tijdsraam van soms twintig uur waren

acht diensturen ingeroosterd. De werkdag begon om 04.55 uur met het laden en lossen van de postboot. Overdag werd twee keer post besteld door meerdere postbodes. Om 08.00 uur ging de telefooncentrale open en kon men tot 's avonds 21.00 uur telefoneren. Ten slotte moest de kas nog worden opgemaakt.

Winkel

De woning was behalve postkantoor ook een winkel voor fietsen en elektrische apparaten. 's Avonds na het werk stond Joos vaak fietsen te repareren. Bij 'De Centrale' in Rotterdam kocht hij nieuwe fietsen als bouw pakket voor vijftien gulden. De telegraafboot bezorgde de bouw pakketten, waarna Joos ze in elkaar zette tot nieuwe fietsen en verkocht voor zeventien gulden. Daarnaast is de Scheldebewoner zeer actief in vereni-

gingsleven en het vrijwilligerswerk. Zijn cv oogt indrukwekkend: de organisatie van het bevrijdingsfeest, de eerste carnavalsoptocht, 22 jaar organisatie van de avondvierdaagse, 27 jaar Stichting Gemeenschapshuis Groenendijk en twintig jaar contactpersoon voor Jantje Beton zijn slechts enkele onderwerpen van de lange lijst.

ANSICHTKAARTEN

Ook is hij een enthousiast verzamelaar van oude Ansichtkaarten en foto's. Hij heeft een uitgebreide collectie van de haven van Walsoorden, de watersnoodramp en een aantal Zeeuws-Vlaamse dorpen. Nu bouwt Joos een verzameling op rond de 'Dodendraad' uit WO I, een draadversperring langs de Nederlands-Belgische grens waar stroom op stond om smokkelen tegen te gaan. Verder zoekt hij foto's van de 'Magere Merrie', een ijzeren vuurtoren van veertien meter hoog die ter hoogte van de huidige Perkpolderhaven stond. De vuurtoren is gesloopt in 1937.

ZICHT OP ZEE

Joos en vooral Mien missen het veer Perkpolder-Kruiningen. "Het is stil zonder auto's die van de boot komen." Over 'Kloosterzande aan Zee', het plan dat de werkgelegenheid in de streek moet behouden door exclusieve woningbouw en een jachthaven, is Joos niet enthousiast: "Ik heb heel mijn leven al zicht op zee gehad. Ik heb elk half uur een ander panorama!"

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. Abonnementen zijn gratis.

De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de Administratie Waterwegen en Zeewezen, AMINAL afdeling Natuur en het Instituut voor Natuurbehoud. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese Unie LIFE project MARS.

De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

SCHELDE INFORMATIECENTRUM
Grenadierweg 31, Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 672293
Fax (0118) 651046
E-mail: info@scheldenet.nl
Coördinator: Anja Phernambucq
Telefoon (0118) 672292

**Schelde InformatieCentrum
op Internet**
www.scheldenet.be
www.scheldenet.nl

CORRESPONDENTIEADRES BELGIE
Afdeling Natuur
Copernicuslaan 1 bus 7
2018 Antwerpen
Telefoon (03) 224 62 50
Fax (03) 224 60 87

REDACTIE
Marco de Bakker, Else De Schryver,
Willy Graré, Ludo Hemelaer, Pierre
Kerstens, Ben Sinke, Ingrid Verbessem,
Katrien Weyn en Thecla
Westerhof

EIND- EN HOOFDREDACTIE
Laurens Vogelesang respectievelijk
Jolanda Duinkerke

ILLUSTRATIES
Marco de Bakker, Ministerie van de
Vlaamse gemeenschap, Rijks-
waterstaat directie Zeeland, Schelde
InformatieCentrum, Jan van den
Broeke/RIKZ, Beheercommissie Lin-
kerscheldeoever, Toerisme provincie
Antwerpen

VORMGEVING EN PRODUCTIE
ADZ, Vlissingen

OPLAG
3.000

OVERNAME VAN ARTIKEL
Overname van artikelen is mogelijk
met bronvermelding en na toestem-
ming van de redactie.

ISSN 1382-9513